ތާރީހުގެ ތެރެއިން ކޮމްޕިއުޓަރ

ކޮމްޕިއުޓަރުގެ ތާރީހުގެ ފެށިގެންއައީ މީގެ 200 ވަރަކަށް އަހަރުކުރިންނެވެ. ކޮމްޕިއުޓަރުގެ މަސައްކަތް ފުރަތަމަ ފެއްޓީ، ހިސާބު އިލްމުވެރިންނާއި ވިޔަފާރިވެރިންނެވެ. 19 ވަނަ ޤަރުނުގެ ތެރޭގައި މެކޭނިކަލް ކަލްކިއުލޭޓަރސް މެޝިންތައް ފަރުމާކުރެވުނު. ތައްޔާރުކުރެވިފައިވާނީ ނަންބަރ-ކްރަންޗިންގައި ދިމާވަމުންދިޔަ ދަތިތައް ހައްލުކުރުމުގެ ގޮތުންނެވެ. ވިހިވަނަ ޤަރުނު ފެށިގެން އަދިއަށް، ބާކްސްޓޯރިޔަށް ގެންދިޔަ ކުރިއެރުމުންކަމާއިއެކު، އަދާހަމަކުރެވިފައިވާ ކޮމްޕިއުޓަރުތަކެއް އުފެއްދެންފެށުނެވެ. އެއަށްފަހު، މި ކޮމްޕިއުޓަރުތަކުގެ ދިރާސާ އެއްކުރުމުން އަސާސް ދަނޑިވަޅުން ކުރިއަރައި ތަރައްޤީވަމުންދިޔައެވެ.

19 ވަނަ ޤަރުނުގައި ކޮމްޕިއުޓަރ

- ކޮމްޕިއުޓަރުގެ ދިރުމު ތާރީޚް ފެށިގެންދެސްޓަކިއިވަނީ 19 ވަނަ ޤަރުނުގެ ތެރޭގައެވެ. އެގޮތުން 1801 ވަނަ އަހަރު ފަރަންސޭސިވިލާތުގެ ވިޔަފާރިވެރިޔާ އަދި އިންވެންޓަރ، ޖޯސެފް މެރީ ޖެކާޑް ވަނީ ފޮތިގައި ކުރަހާކުރަހާފައިވާ ފާރާއި (ކުރަހާނަގާން ހެދޭނުނު ކާޑުތަކެއް) ބޭނުންކޮށްގެން ވަރަކަށް ލޫމްއެއް އުފެއްދެވިއެވެ. މިފަދަ ޕަންޗް ކާޑުތައް ފުރަތަމަ ކޮމްޕިއުޓަރުތަކުގައި ބޭނުންކުރެވިފައެވެ.

- 1821 ވަނަ އަހަރު، އިނގިރޭސިވިލާތުގެ ހިސާބު އިލްމުވެރިއެއްކަމުގައިވާ، ޗާރލްސް ބެބޭޖް ވަނީ ބޮޑު އަދަދު ނަންބަރސްއަށް ބަލަނުކުރާފަދަ، ސްޓީމް-ޕަވަރޑް ކަލްކިއުލޭޓަރެއް ފަރުމާކޮށް، "ޑިފަރެންސް އެންޖިން" ގެ ނަމުގައި އުފެއްދެވިއެވެ. ނަމަވެސް މި ޕްރޮޖެކްޓް ފުރިހަމަކުރެވިފައިނުވޭ އެކުވެސް ޕްރޮޖެކްޓަށް އަޅައިދޭންވާ މިންވަރަށް ބަޖެޓްގެ ވަސީލަތްތައް ނުލިބުމުގެ ސަބަބުން، ތިޔަވަރަސްޕީ އަދި މިސަލަސްބާއިން ހާމަކުރެވިފައިވެއެވެ.

- 1848 ވަނަ އަހަރު، އިނގިރޭސި ހިސާބު އިލްމުވެރިއެއްކަމުގައިވާ އެޑާ ލަވްލޭސްވަނީ ދުނިޔޭގެ ފުރަތަމަ ކޮމްޕިއުޓަރ ޕްރޮގްރާމު ލިޔުއްވައެވެ. މި ކޮމްޕިއުޓަރ ޕްރޮގްރާމު ލިޔުއްވައިވާނީ ޗާރލްސް ބެބޭޖް ކުރިއަށް ގެންދިޔަ ޕްރޮޖެކްޓްގެ ލިޔުންތައް ފްރެންސް ބަހުން އިނގިރޭސިބަހަށް ތަރުޖަމާކުރަމުންދިޔަ މަސައްކަތުގެ ތެރެއިން އަލްގޮރިދަމް އުފެއްދެވުމުންނެވެ.

- 1853 ވަނަ އަހަރު، ސްވީޑަންގެ އިންޖިނިއަރެއް ކަމުގައިވާ ޕެރް ޖޯޖް ޝޮއިޓްޒާއި އޭނާގެ ދަރިފުޅު އެޑްވާރޑްގެ ފަރާތުން ފުރަތަމަ ޕްރިންޓިންގ ކަލްކިއުލޭޓަރ އުފެއްދެވިއެވެ. މި މެޝިން ހެއްސަވައިދޭނީ ސިޔާސީ ތަރަހެއްގައިވާ ބޭނުންތަކަށް ނަތީޖާ ޕްރިންޓްކުރުމަށެވެ.

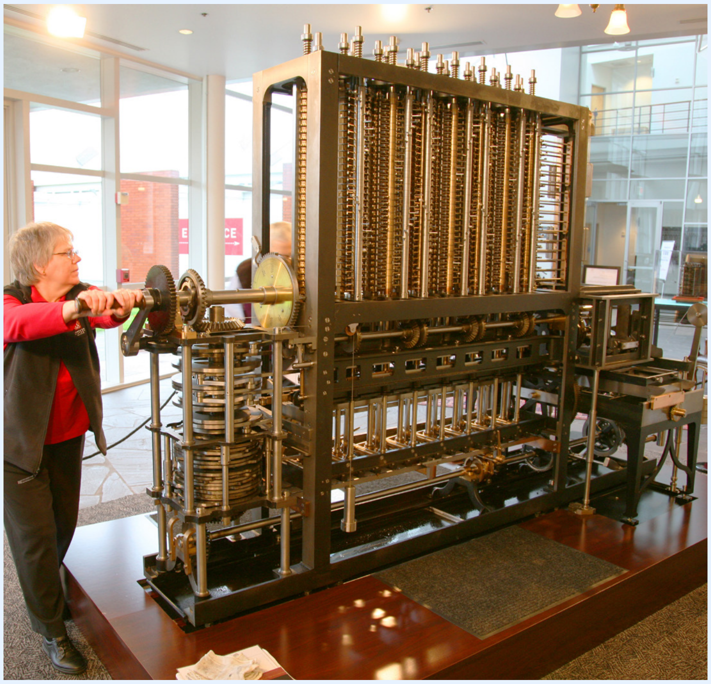

- 1890 ވަނަ އަހަރު އެމެރިކާގެ ބޮޑު ގުނުމުގައި ބޭނުންކުރެވުނު ޕަންޗްކާޑު ސިސްޓަމަކީ ތަޢާރަފްކުރައްވާފައިވަނީ ހާރމަން ހޮލެރިތެވެ. މިއީ ޤަދީމީ ސަރަހައްދުން އެމެރިކާގެ އާބާދީ އަހަރެއްގެ ތެރޭގައި ރަނގަޅަށް ތަރުތީބުކުރުމަށް ބޭނުންކުރުނު އެއްޗެއް ކަމަށް ދެކެވެއެވެ. ފަހުން ހޮލެރިތް ވަނީ "އިންޓަނޭޝަނަލް ބިޒްނަސް މެޝިންސް ކޯޕަރޭޝަން" (އައި.ބީ.އެމް) އުފައްދަވައިފައެވެ.

20 ވަނަ ޤަރުނުގެ ކުރީކޮޅުގައި ކޮމްޕިއުޓަރ

- 1931 ވަނަ އަހަރު މަސަޗުސެޓްސް އިންސްޓިޓިއުޓް އޮފް ޓެކްނޮލޮޖީ (އެމް.އައި.ޓީ) އިން އުފައްދައިފާ ޑިފަރެންޝިއަލް އެނަލައިޒަރ ވަނީ މެކޭނިކަލް ގޮތުން އުފައްދާފައެވެ. މިއީ އެންމެ ފުރަތަމަ އުފައްދާ އޮޓޮމެޓިކް ޖެނެރަލް-ޕާޕަސް މެކޭނިކަލް އެނަލޮގް ކޮމްޕިއުޓަރެވެ.

- 1936 ވަނަ އަހަރު، އިނގިރޭސި ސައިންޓިސްޓް އަދި ހިސާބު އިލްމުވެރިޔާ، އެލަން ޓިއުރިންގ ވަނީ "ޔުނިވަރސަލް ޓިއުރިންގ މެޝިން" އުފައްދައިފައެވެ. މިއާއެކު ޖަހާނީ ކޮމްޕިއުޓަރުތަކުގެ ބިނާވެފައިވަނީ އެލަން ޓިއުރިންގގެ މި ވިސްނުން އަސާސެއްގެ ބޮޑުވެގެންނެވެ. އެއަށްފަހު، ޓިއުރިންގ ވަނީ، ޓިއުރިންގ-ވޮކްމެން ތީސިސް ތިއަރީ މެތަމެޓިކަލް ގޮތުން ސާބިތުކޮށްދީފައެވެ. މި އިޚްތިރާޢަކީ މޮޑަރން ޒަމާނުގެ ޑިޖިޓަލް ކޮމްޕިއުޓަރތަކުގެ އިތުރުން ޓެކްނޮލޮޖީގެ ދާއިރާގައި ދެއްކުނު އެއް ފުރަތަމަ ޤަދަރުވެރި ކަމެކެވެ.

- 1939 ވަނަ އަހަރު ޑޭވިޑް ޕެކާޑާއި ބިލް ހިއުލެޓްވަނީ ހިއުލެޓް ޕެކާޑް ކުންފުނި (އެޗް.ޕީ) އުފައްދައިފައެވެ.

- 1941 ވަނަ އަހަރު ޖަރުމަނުގެ އުފެއްދުންތެރިޔާ އަދި އިންޖިނިއަރު، ކޮންރާޑް ސޫސޭ "ޒެޑް3" މެޝިން ވަނީ އުފައްދާފައެވެ. މި މެޝިނަކީ ދުނިޔޭގައި އެންމެ ފުރަތަމަ ޑިޖިޓަލް ކޮމްޕިއުޓަރެވެ. ދެވަނަ ބޮޑު ހަނގުރާމައިގެ ތެރޭގައި ބޮމުގެ ހަމަލާތަކުގައި މި މެޝިނުވަނީ ހަލާކުވެފައެވެ. 1950 ވަނަ އަހަރު "ޒެޑް4" ނަމުގައި ފުރަތަމަ ކޮމާޝަލް ޑިޖިޓަލް ކޮމްޕިއުޓަރުވަނީ އުފައްދާފައެވެ. 1941 ވަނަ އަހަރު އެޓަނަސޮފް އާއި އޭނާގެ ދަރިވަރު ކްލިފޯޑް ބެރީ ވަނީ ފުރަތަމަ ޑިޖިޓަލް އިލެކްޓްރޯނިކް ކޮމްޕިއުޓަރ "އެޓަނަސޮފް-ބެރީ ކޮމްޕިއުޓަރ" އުފައްދައިފައެވެ. މި ކޮމްޕިއުޓަރު ވޭގެންދިއުމަށް ރައްކާކޮށް، ހަޑިވިކަމާއެކު މައުލޫމާތު ކޮމްޕިއުޓަރުގެ ޕާޓިކުލަރ ޖަމްބަރާ ވަސީލަތަކުންނެވެ.

- މިގެ އިތުރުންވެސް ކޮމްޕިއުޓަރުގެ ވަރަށް ގިނަ ވައްތަރުތައް 1945 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން 1949 ވަނަ އަހަރާ ދެމެދު އުފައްދައިފައެވެ. އިލެކްޓްރޯނިކް ނިއުމެރިކަލް އިންޓެގްރޭޓަރ އެންޑް ކަލްކިއުލޭޓަރ (އެނިއެކް) އަކީ ފުރަތަމަ އޮޓޮމެޓިކް، ޖެނެރަލް-ޕާޕަސް އިލެކްޓްރޯނިކް، ޑެސިމަލް، ޑިޖިޓަލް ކޮމްޕިއުޓަރެވެ. އަދި މިގެ އިތުރުން މިޝިގަން ޔުނިވަރސިޓީގައި ސްޓޯރޭޖްގެ އިމުގައި ބޭނުންކުރާ ޕްރޮސެސަރތަކެއް ހިމެނޭ ދުނިޔޭގެ ފުރަތަމަ ޑިޖިޓަލް ކޮމްޕިއުޓަރުތަކެއްވެސް ހިމެނެއެވެ.

20 ވަނަ ޤަރުނުގެ ފަހުކޮޅުގައި ކޮމްޕިއުޓަރ

- ކޮމްޕިއުޓަރުގެ ދުނިޔޭގައި ބޮޑެތި އިންގިލާބުތަކެއް 20 ވަނަ ޤަރުނުގެ ފަހުކޮޅުގައި އައިސްފައިވެއެވެ. އެމެރިކާގެ ނޭވީގައި ބައެއް އުފެއްދުންތަކުގެ ތެރޭގައި، 1953 ވަނަ އަހަރު ގްރޭސް ހޮޕަރ ތަރައްޤީކުރި، ފުރަތަމަ ކޮމްޕިއުޓަރ ލެންގުއޭޖް ހިމެނެއެވެ. މިގެ ފަހުން ގްރޭސްވެސް "ކޮބޯލް ކޮމަން ބިޒްނަސް-އޯރިއެންޓެޑް" ނަމުގައިވެސް އުފައްދުމުގައި އުފައްދައިފައެވެ. މި އުފެއްދުމުގެ ސަބަބުން ޓްރާންޒިސްޓަރ ޓެކްނޮލޮޖީ އާއި ކޮމްޕިއުޓަރު ދުނިޔޭ ހިލޭ ހަނގުރާމައިގައި، ޓްރާންޒިސްޓަރ ޓެކްނޮލޮޖީ ވަރަށް ގިނަ ފާއިދާތަކެއް ހޯދައިގެންދިޔައެވެ.-

- 1958 ވަނަ އަހަރު ޖެކް ކިލްބީ އަދި ރޮބަޓް ނޮއިސް ވަނީ އިންޓެގްރޭޓެޑް ސާރކިޓު އުފައްދައިފައެވެ. މި ސައްކާތުގެ ސަބަބުން ކިލްބީއަށް ފިޒިކްސްއިން ނޯބެލް ޕްރައިޒް ލިބިގެންދިޔައެވެ.

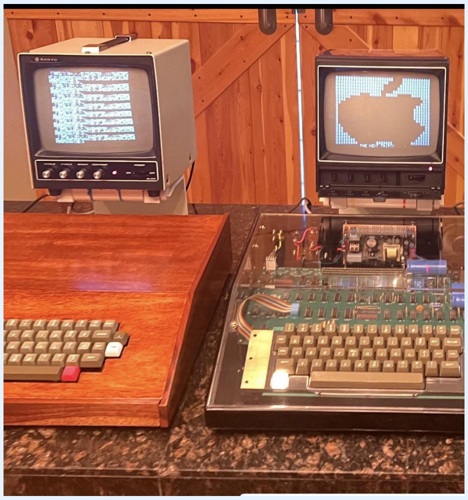

ރާއްޖޭގައި އެންމެ ފުރަތަމަ ބޭނުންކުރި ކޮމްޕިއުޓަރަކީ ޔޫ.ޓީ.ޔޫ. މަރުކާގެ ކޮމްޕިއުޓަރެއް ކަމަށް ބެލެވޭ މިހުން ބުނެއެވެ. މި ބޭނުން ކުރީ އައްޑޫގައި ހުރި އިނގިރޭސިންގެ ވައިގެ މަރުކަޒުގައެވެ.

- އެންމެ ބޮޑު އިންޤިލާބެއް ކޮމްޕިއުޓަރުގެ ދުނިޔެއަށް ގެނެސްދިން އެއްބޭފުޅަކީ، ޑަގްލަސް އެންގެލްބަރޓްއެވެ. 1968 ވަނަ އަހަރު ސަންފްރާންސިސްކޯގައި އޮތް ފޯލް ޖޮއިންޓް ކޮމްޕިއުޓަރ ކޮންފަރެންސްގައި ޑަގްލަސް ފަރާތުން ކޮމްޕިއުޓަރގެ ޕްރޮޓޮޓައިޕް ހުށަހަޅުއްވާފައެވެ. މި ޕްރެޒެންޓޭޝަންގައި ކޮމްޕިއުޓަރގެ އިތުރުން މައުސް އަދި ގްރެފިކަލް ޔޫސަރ އިންޓަރފޭސް މަސައްކަތްކުރާގޮތް ދައްކާލާފައިވެއެވެ. މި ހިސާބުން ކޮމްޕިއުޓަރ ވަޒީފާތަކަށް ހާއްސަވެގެން ދިޔަ އެއްޗަކަށްވުމުގެ ބަދަލުގައި، އާންމުންނަށްވެސް ބޭނުންކުރެވޭ އެއްޗެއްގެ ގޮތުގައި ފާހަގަވެގެންދިޔައެވެ.
- 1972 ވަނަ އަހަރު ނޮލަން ބުޝްނެލް އަދި އެންޖިނިއަރ އަލް އަލްކޯން، ދުނިޔޭގެ ފުރަތަމަ ވިޑިއޯގޭމުގެ ގޮތުން އެންމެ ކާމިޔާބު ޕޮންގް ގޭމް އުފައްދައިފިއެވެ.
- 1973 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން 2000 ވަނަ އަހަރާއި ހަމައަށް ގިނަ އުފެއްދުންތަކެއް ދުނިޔެއަށް ފެނިގެން ގޮސްފައިވެއެވެ. އެއް ކޮމްޕިއުޓަރުން އަނެއް ކޮމްޕިއުޓަރާ ގުޅުވުމުން ބޭނުންކުރާން އީމެއިލް ވަސީލަތްތަކުގެ އިތުރުން އެކި ވައްތަރުގެ ސޮފްޓްވެއަރތައް އުފެދިގެންދިޔައެވެ. އަދި އެޕަލްއިން އުފެއްދި ފުރަތަމަ ކޮމްޕިއުޓަރު "އެޕަލް1" އަކީ ސިންގަލް ސަރކިޓް ބޯޑު އަދި ރޭމް ހިމަނައިގެން އުފެއްދި ފުރަތަމަ ކޮމްޕިއުޓަރެވެ. ހަމަ މި އުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ފުރަތަމަ ކޮމްޕިއުޓަރވައިރަސް ސްކްރެންޓާ ޕްރޮގްރާމްކޮށްފައިވާ ތައާރަފްކުރެވިގެންދިޔައެވެ.

21 ވަނަ ގަރުނުގައި ކޮމްޕިއުޓަރަށް އައިސްފައިވާ ކުރިއެރުންތައް

- 2001 ވަނަ އަހަރު އެޕަލްއިން މެކްއޯއެސް އެކްސްޓެޕިން ސިސްޓަމް އުފެއްދިއެވެ.
- 2003 ވަނަ އަހަރު އޭއެމްޑީން އެތްލޯން 64ގެ، ފުރަތަމަ 64-ބިޓް ޕްރޮސެސަރ އުފެއްދި، އާންމުންނާއި ހަމައަށް ގެނެސްދީފައިވެއެވެ.
- 2004 ވަނަ އަހަރު މޮޒިލާ ފަޔަރފޮކްސް 1.0 ތައާރަފްކުރެވުނެވެ.
- 2006 ވަނަ އަހަރު ފުރަތަމަ އިންޓެލްބޭސްޑް، ޑުއަލް ކޯ މެކްބުކް ކޮމްޕިއުޓަރު އެޕަލްއިން އުފެއްދި ބާޒާރަށް ނެރުނެވެ.
- 2010 ވަނަ އަހަރު އެޕަލްގެ ފުރަތަމަ އައިޕެޑް މާކެޓަށް ނެރުނެވެ.
- 2015 ވަނަ އަހަރުގެ އޭޕްރިލްމަހު އެޕަލްގެ އެޕަލްވޮޗް ބާޒާރަށް ނެރުނެވެ.
- 2016ވަނަ އަހަރު އެންމެ ފުރަތަމަ "ރީޕްރޮގްރާމަބަލް ކުއަންޓަމް ކޮމްޕިއުޓަރު" އުފެއްދިއެވެ.
- 2020 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން މިއަދާހަމައަށް ކޮމްޕިއުޓަރގެ ތާރީހުން ބޮޑެތި ކުރިއެރުންތަކެއް ވަނީ އައިސްފައެވެ. ތަފާތު ޕީސީ އުފެއްދުންތަކާއި، އުފެއްދުންތަކުގެ އެކުއެކި ޓެކްނޮލޮޖީތަކުން އަންނަނީ ތައާރަފުވަމުންނެވެ. ކޮމްޕިއުޓަރގެ ތާރީހަކީ ވަރަށް ފުނަށް މުއްސަނދި މިފަދަ ކުޑަ ޗިޕުތަކުން ފުރިހަމަވެފައިވާ ގެނެސްދޭނެ ދަތި އިލްމީ އެކަށް މައުލޫމާތުތަކުން ފުރިހަމަވާ ހަޔާތެއްއެވެ.

ބީބީސީ މާސްޓަރ ސީރީޒް ކޮމްޕިއުޓަރ

ޔޫކޭގެ ސްކޫލްތަކުގައި ކިޔަވައިދިނުމަށް އެންމެ ފުރަތަމަ ބޭނުން ކުރި ކޮމްޕިއުޓަރަކީ އެކޯން ކިޔާ ކޮމްޕިއުޓަރ ކުންފުނިން އުފައްދާ ކޮމްޕިއުޓަރެކެވެ. މިއަށް ކިޔަނީ ބީބީސީ މާސްޓަރ ސީރީޒް އެވެ. މި ކުންފުނިން ފަހުން އުފެއްދި އާކިމިޑީސް ކޮމްޕިއުޓަރަކީ، އަރ.އައި.އެސް.ސީ. ޕްރޮސެސަރ އޮތް ފުރަތަމަ އާއްމު ޑެސްކްޓޮޕް ކޮމްޕިއުޓަރެކެވެ. މިހާރު މުޅި ދުނިޔޭގައި ބޭނުންކުރާ ARM ޗިޕް އަކީ މި ކުންފުނީގެ އުފެއްދުމެކެވެ. ފަހުން، އެ ކުންފުނިން ކޮމްޕިއުޓަރު އުފެއްދުން ހުއްޓާލިއެވެ. އެއީ އިންޓެލް ކޯޕަރޭޝަން ފަދަ ކޮމްޕިއުޓަރާ މުނާފަސާކުރި އުފެއްދުމުގެ ބިޒްނަސްއަކީ އުވި ދަތި ފަދަކަށް ނުވެއެވެ.

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤައުމީ ޔުނިވަރސިޓީ
THE MALDIVES NATIONAL UNIVERSITY

Expanding minds . . . extending horizons

Faculty of Engineering Science and Technology